1. ספר שמות פרק כ"ז

כ ואתה תצוה ׀ את-בני ישראל ויקחו
כא אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד: באהל
מועד מחוץ לפרכת אשר על-העדת יערך אתו אהרן ובניו
מערב עד-בקר לפני יהוה חקת עולם לדרתם מאת בני
כח א ישראל: פרק כח ואתה הקרב אליך את-אהרן אחיך ואת-
בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו-לי אהרן נדב ואביהוא
ב אלעזר ואיתמר בני אהרן: ועשית בגדי-קדש לאהרן אחיך
ג לכבוד ולתפארת: ואתה תדבר אל-כל-חכמי-לב אשר
מלאתיו רוח חכמה ועשו את-בגדי אהרן לקדשו לכהנו-
ד לי: ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד ומעיל וכתנת
תשבץ מצנפת ואבנט ועשו בגדי-קדש לאהרן אחיך ולבניו
ה לכהנו-לי: והם יקחו את-הזהב ואת-התכלת ואת-הארגמן
ואת-תולעת השני ואת-השש:
ו ועשו את-האפד זהב תכלת וארגמן תולעת שני ושש משזר
ז מעשה חשב: שתי כתפת חברת יהיה-לו אל-שני קצותיו
ח וחבר: וחשב אפדתו אשר עליו כמעשהו ממנו יהיה זהב
ט תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר: ולקחת את-שתי
י אבני-שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל: ששה משמתם
על האבן האחת ואת-שמות הששה הנותרים על-האבן
יא השנית כתולדתם: מעשה חרש אבן פתוחי חתם תפתח
את-שתי האבנים על-שמת בני ישראל מסבת משבצות
יב זהב תעשה אתם: ושמת את-שתי האבנים על כתפת האפד
אבני זכרן לבני ישראל ונשא אהרן את-שמותם לפני יהוה
על-שתי כתפיו לזכרן:

פסוק כא

כא והאבנים תהיין על-שמת בני-ישראל שתים
עשרה על-שמתם פתוחי חותם איש על-שמו תהיין לשני
כב עשר שבט: ועשית על-החשן שרשת גבלת מעשה עבת
כג זהב טהור: ועשית על-החשן שתי טבעות זהב ונתת את-
כד שתי הטבעות על-שני קצות החשן: ונתתה את-שתי עבתת
כה הזהב על-שתי הטבעת אל-קצות החשן: ואת שתי קצות
שתי העבתת תתן על-שתי המשבצות ונתתה על-כתפות
כו האפד אל-מול פניו: ועשית שתי טבעות זהב ושמת אתם
על-שני קצות החשן על-שפתו אשר אל-עבר האפוד ביתה:
כז ועשית שתי טבעות זהב ונתתה אתם על-שתי כתפות
האפוד מלמטה ממול פניו לעמת מחברתו ממעל לחשב
כח האפוד: וירכסו את-החשן מטבעתו אל-טבעת האפוד
בפתיל תכלת להיות על-חשב האפוד ולא-יזח החשן מעל
כט האפוד: ונשא אהרן את-שמות בני-ישראל בחשן המשפט
ל על-לבו בבאו אל-הקדש לזכרן לפני-יהוה תמיד: ונתת אל-
חשן המשפט את-האורים ואת-התמים והיו על-לב אהרן
בבאו לפני יהוה ונשא אהרן את-משפט בני-ישראל על-
לא לבו לפני יהוה תמיד:

2. שמואל ראשון ל'

א ויהי בבא דוד ואנשיו צקלג ביום
השלישי ועמלקי פשטו אל-נגב ואל-צקלג ויכו את-צקלג
ב וישרפו אתה באש: וישבו את-הנשים אשר-בה מקטן ועד-
ג גדול לא המיתו איש וינהגו וילכו לדרכם: ויבא דוד ואנשיו
אל-העיר והנה שרופה באש ונשיהם ובניהם ובנתיהם נשבו:
ד וישא דוד והעם אשר-אתו את-קולם ויבכו עד אשר אין-
ה בהם כח לבכות: ושתי נשי-דוד נשבו אחינעם היזרעלית
ו ואביגיל אשת נבל הכרמלי: ותצר לדוד מאד כי-אמרו העם
לסקלו כי-מרה נפש כל-העם איש על-בנו ועל-בנתיו
ז ויתחזק דוד ביהוה אלהיו: ויאמר דוד אל-
אביתר הכהן בן-אחימלך הגישה-נא לי האפוד ויגש אביתר
ח את-האפוד אל-דוד: וישאל דוד ביהוה לאמר ארדף אחרי
הגדוד-הזה האשגנו ויאמר לו רדף כי-השג תשיג והצל
ט תציל: וילך דוד הוא ושש-מאות איש אשר אתו ויבאו עד-
י נחל הבשור והנותרים עמדו: וירדף דוד הוא וארבע-מאות
איש ויעמדו מאתים איש אשר פגרו מעבר את-נחל הבשור:
יא וימצאו איש-מצרי בשדה ויקחו אתו אל-דוד ויתנו-לו לחם
יב ויאכל וישקהו מים: ויתנו-לו פלח דבלה ושני צמקים ויאכל
ותשב רוחו אליו כי לא-אכל לחם ולא-שתה מים שלשה
יג ימים ושלשה לילות: ויאמר לו דוד למי-אתה
ואי מזה אתה ויאמר נער מצרי אנכי עבד לאיש עמלקי
יד ויעזבני אדני כי חליתי היום שלשה: אנחנו פשטנו נגב
הכרתי ועל-אשר ליהודה ועל-נגב כלב ואת-צקלג שרפנו
טו באש: ויאמר אליו דוד התורדני אל-הגדוד הזה ויאמר
השבעה לי באלהים אם-תמיתני ואם-תסגרני ביד-אדני
טז ואורדך אל-הגדוד הזה: וירדהו והנה נטשים על-פני כל-
הארץ אכלים ושתים וחגגים בכל השלל הגדול אשר לקחו
יז מארץ פלשתים ומארץ יהודה: ויכם דוד מהנשף ועד-הערב
למחרתם ולא-נמלט מהם איש כי אם-ארבע מאות איש-
יח נער אשר-רכבו על-הגמלים וינסו: ויצל דוד את כל-אשר
יט לקחו עמלק ואת-שתי נשיו הציל דוד: ולא נעדר-להם מן-
הקטן ועד-הגדול ועד-בנים ובנות ומשלל ועד כל-אשר
כ לקחו להם הכל השיב דוד: ויקח דוד את-כל-הצאן והבקר
כא נהגו לפני המקנה ההוא ויאמרו זה שלל דוד: ויבא דוד אל-
מאתים האנשים אשר-פגרו מלכת אחרי דוד וישבם בנחל
הבשור ויצאו לקראת דוד ולקראת העם אשר אתו ויגש דוד
כב את-העם וישאל להם לשלום: ויען כל-איש
רע ובליעל מהאנשים אשר הלכו עם-דוד ויאמרו יען אשר
לא-הלכו עמי לא-נתן להם מהשלל אשר הצלנו כי אם-
כג איש את-אשתו ואת-בניו וינהגו וילכו: ויאמר
דוד לא-תעשו כן אחי את אשר-נתן יהוה לנו וישמר אתנו
כד ויתן את-הגדוד הבא עלינו בידנו: ומי ישמע לכם לדבר
הזה כי כחלק ׀ הורד במלחמה וכחלק הישב על-הכלים **היורד**
כה יחדו יחלקו: ויהי מהיום ההוא ומעלה וישמה
כו לחק ולמשפט לישראל עד היום הזה: ויבא
דוד אל-צקלג וישלח מהשלל לזקני יהודה לרעהו לאמר
הנה לכם ברכה משלל איבי יהוה:

3. מדרש רבה, בראשית

ר' לוי

אמר לפי שהיה אבינו אברהם מתפחד ואומר תאמר אותן אוכלוסין שהרגתי שהיה בהם צדיק אחד וירא שמים אחד. משל לאחד שהיה עובר לפני פרדסו של מלך, ראה חבילה של קוצים וירד ונטלה והציץ המלך וראה אותו, התחיל מטמן מפניו. אמר לו מפני מה אתה מטמן, כמה פועלים הייתי צריך שיקששו אותה עכשו שקששת אותה בא וטל שכר. כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אותן אוכלוסין שהרגת קוצים כסוחים היו הדא הוא דכתיב (ישעיה לג יב) והיו עמים משרפות סיד קוצים כסוחים.

4. תלמוד ירושלמי

דמאי פ"ז ה"ג

תני (ג) לא יחרוש אדם בפרתו בלילה וישכירנה ביום (ג) לא יעשה בתוך שלו בלילה וישכיר עצמו ביום לא ירעיב עצמו ולא יסגף עצמו מפני שהוא ממעט במלאכתו של ב"ה רבי יוחנן אזל לחד אתר אשכח ספרא איינום אמר להו מהו כן אמרו ליה צייס א"ל (ג) אסור לך ומה אם מלאכתו של בשר ודם את אמר אסור מלאכתו של הקב"ה לא כל שכן

5. אדר"נ פ"ו

ושותה בצמא את דבריהם זה רבי עקיבא. מה היה תחלתו של רבי עקיבא. אמרו בן ארבעים שנה היה ולא שנה כלום. פעם אחת היה עומד על פי הבאר אמר מי חקק אבן זו אמרו לא המים שתדיר [נופלים] עליה בכל יום [ו] אמרו [לו] עקיבא אי אתה קורא אבנים שחקו מים. מיד היה רבי עקיבא דן קל וחומר בעצמו מה רך פסל את הקשה דברי תורה שקשה כברזל על אחת כמה וכמה שיחקקו את לבי שהוא בשר ודם. מיד חזר ללמוד תורה.

6. מסכת יומא

עב ע"ב

מבית ומחוץ תצפנו אמר רבא *כל תלמיד חכם שאין תוכו כברו אינו תלמיד חכם (אמר) אביי ואיתימא רבה בר עולא *נקרא נתעב שנאמר אף כי נתעב ונאלח איש שותה כמים עולה אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן מאי דכתיב למה זה מחיר ביד כסיל לקנות חכמה ולב אין אוי להם לשונאיהן של תלמידי חכמים שעוסקין בתורה ואין בהן יראת שמים מכריז ר' ינאי חבל על *דלית ליה דרתא ותרעא לדרתיה עביד אמר להו רבא לרבנן במטותא מינייכו לא תירתון תרתי גיהנם אמר רבי יהושע בן לוי מאי דכתיב וזאת התורה אשר שם משה זכה נעשית לו סם חיים לא זכה נעשית לו סם מיתה והיינו דאמר רבא *דאומן לה סמא דחייא דלא אומן לה סמא דמותא

יומא עג

תנו רבנן *כיצד שואלין השואל פניו כלפי נשאל והנשאל פניו כלפי שכינה השואל אומר ארדוף אחרי הגדוד הזה והנשאל אומר *כה אמר ה' עלה והצלח רבי יהודה אומר אין צריך לומר כה אמר ה' אלא עלה והצלח אין שואלין בקול שנאמר ושאל לו ולא מהרהר בלבו שנאמר *ושאל לו לפני ה' אלא כדרך שאמרה חנה בתפלתה *שנאמר והנה היא מדברת על לבה

יומא עג ע"א

ואם הוצרך הדבר לשנים מחזירין לו שנים שנאמר וישאל דוד בה' לאמר הארדוף אחרי הגדוד הזה האשיגנו ויאמר (ה') לו רדוף כי השג תשיג והצל תציל ואף על פי שגזירת נביא חוזרת גזירת אורים ותומים אינה חוזרת שנאמר במשפט האורים למה נקרא שמן אורים ותומים אורים שמאירין את דבריהן תומים שמשלימין את דבריהן

כיון

7. מסכת ברכות לא

ל"א ע"א

א"ר חייא בר אבא *לעולם יתפלל אדם בבית שיש בו חלונות שנאמר וכוין פתיחן ליה וגו' *יכול יתפלל אדם כל היום כלו כבר מפורש על ידי דניאל וזמנין תלתא וגו' יכול משבא לגולה הוחלה כבר נאמר די הוא עבד מן קדמת דנא יכול יתפלל אדם לכל רוח שירצה ת"ל (לקבל)[נגד] ירושלם יכול יהא כוללן בבת אחת כבר מפורש ע"י דוד דכתיב ערב ובקר וצהרים וגו' יכול ישמיע קולו בתפלתו כבר מפורש על ידי חנה שנאמר וקולה לא ישמע

ברכות לא ע"ב

ותדר נדר ותאמר ה' צבאות אמר רבי אלעזר מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שקראו להקב"ה צבאות עד שבאתה חנה וקראתו צבאות אמרה חנה לפני הקב"ה רבש"ע מכל צבאי צבאות שבראת בעולמך קשה בעיניך שתתן לי בן אחד משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו בא עני אחד ועמד על הפתח אמר להם תנו לי פרוסה אחת ולא השגיחו עליו דחק ונכנס אצל המלך א"ל אדוני המלך מכל סעודה שעשית קשה בעיניך ליתן לי פרוסה אחת:

8. רש"י שמות

וראך ושמח בלבו. לא כשאתה סבור שיהא מקפיד עליך שאתה עולה לגדולה. ומ[illegible] זכה אהרן לעדי החשן הנתון על הלב:

9. תוספות כתובות סב

דהוה צניע ומעלי · והא דאמר באלו עוברין (פסחים מט:) אמר ר"ע כשהייתי עם הארץ הייתי אומר מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור משמע דלא הוה מעלי איכא למימר דהתם לאו משום שהיה שונא תלמידי חכמים אלא משום שהי' סבור שמתגאין על עמי הארץ מפני תורתן והיו תלמידי חכמים שונאים אותם וגם משום שלא היו מניחין אותם ליגע בהם

10. "בן איש חי" [illegible]

ולכן הכלל היא מפי המקובלים ז"ל שהאדם יהיה מי שיהיה צריך לכוין בתפלה לדעת המקום ב"ה אשר גם דברים אלו בדעת אנשי כה"ג לתקנם ולייסדם ובזה נחשב כאלו כיון כל הכונות הראויים לכוין בהם ועל זאת באה הברייתא כאן ללמדנו המתפלל צריך שיכון לבו לשמים כלומר יכון שהוא מוציא דברי התפלה מפיו לדעת המקום ב"ה אשר גם בדעת אנשי כה"ג נוסד דברים אלו כי הוא [illegible] יודע אמיתות פרטי הכונות הצפונות [illegible] דברים אלה:

11. "מוסר אביך" מדות הראיה "כבוד"

א. כבוד-שמים המושג בהירה מרומם הוא את ערך האדם וערך כל היצורים, וממלא אותם הכרה של גודל הנפש, מחובר עם ענוה טהורה. וכבוד שמים מגושם הוא נוטה לע"ז, ומשפיל את כבוד האדם וכבוד כל הבריות. ע"כ גדול הוא כבוד הבריות שדוחה את לא-תעשה שבתורה, להורות על כבוד שמים הבהיר, המגדל בטובו את יסוד כבוד הבריות.

ד. כל מה שהשלמות הפנימית יותר חסרה כן הטבע מחפש להשתלם לצד חוץ. רק במעמד שפלות הנפש יתעורר חשק להתהדר לפני אחרים, בין במה שיש בו בין במה שאין בו. ועל כן חייב האדם להגדיל את רושם השלמות הפנימית, ודבריו ביחוסו להכרת עצמו לאחרים יהיו תמיד במשקל הראוי.

ח. צריכים תמיד למצא את הצד המכובד שבכל ענין, אז יגלה אור העולם כולו, בכבודו העליון, ויחל להתקיים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ.

ט. אורו של משיח כשזורח בלב, הוא מלמד לכבד את הבריות כולם והיה ביום ההוא שורש ישי אשר עומד לנס עמים אליו גויים ידרשו והיתה מנוחתו כבוד.